

LIBRIS

We know
books

Imaginea copertei este realizată de către autor.
Acesta își asumă răspunderea pentru utilizarea acesteia.

Alexandru ȚICĂU

BURNOUT ȘI TIMP

Volumul II
Meditații despre omul epuizării și valoarea timpului



Editura Pro Universitaria este acreditată CNCS în domeniul Științelor Umaniste și CNATDCU (lista A2-Panel 4) în domeniul Științelor Sociale.

Copyright © 2026, Editura Pro Universitaria.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin Editurii Pro Universitaria.

Nicio parte din acest volum (fragment sau componentă grafică) nu poate fi copiată fără acordul scris al Editurii Pro Universitaria.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ȚICĂU, ALEXANDRU-CĂLIN

Burnout și timp / Alexandru Țicău. - București : Pro Universitaria, 2026
2 vol.

ISBN 978-606-26-2253-4

Vol. 2 : Meditații despre omul epuizării și valoarea timpului. - 2026.
- Conține bibliografie. - ISBN 978-606-26-2254-1

159.9

Referenți științifici:

Cercetător științific gradul II - Axinte Șerban-Octavian, Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide”, Academia Română, Filiala Iași

Prof. univ. dr. Alexandru Tofan, Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Redactor: Elena Onea



Redacție:

tel.: 0732.320.664

e-mail: editura@prouniversitaria.ro

www.prouniversitaria.ro



Editura Pro Universitaria



Librăria UJmag:

tel.: 0733.673.555; 021.312.22.21

e-mail: comenzi@ujmag.ro

www.ujmag.ro



UJmag.ro

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	7
EXISTENȚIALE	9
Nu moare un om, ci o eternitate	9
Intim și straniu.....	10
Despre moarte și paradoxul de a exista. Eseu asupra finitudinii și misterului ființei.....	12
Sensul vieții între moarte, libertate și regret. O cugetare inspirată de o discuție avută cu un prieten.....	13
Cioburi metafizice	16
Miararea și condițiile realului.....	19
OMUL ÎN EPOCA EPUIZĂRII TEHNOLOGICE	26
Omul în vremea burnout-ului	26
Acelerarea nefericirii	28
Gânduri despre bâlciul de stimuli și contemplație	30
Despre sistemul lumii.....	32
Productivitatea ca exces normalizat	36
Gânduri subversive despre industria terapeuților	37
Altfel decât în viteză.....	40
O zi din Vama Veche	42
Schimbarea scăpată de sub control. Sfârșitul istoriei?	44
Prezența	46
Arta de a surprinde miracolul	49
UN JURNAL SEMI-FICTIV	51
Podul.....	51
Gânduri despre Leneși.....	52
Gândurile pentru umanitate	54

Sacre inutilități – intră ca subcapitol la jurnal semifictiv	56
Lascarache, motanul Tihuț și nefericirile omului	58
Lascarache, motanul Tihuț și ipocrizia omenească	64
Lascarache și boala gândurilor	67
Notele lui Lascarache despre nebunie și haosmos	71
Despre frică și conformism	72
Rațiunea ca refugiu al fricii	72
Resentimentul celui care nu a avut curaj	73
Rațiunea e uneori o mască a fricii	73
Chemarea e calea rațiunii vii	74
Nebunia sacră sau o contra-masă	74
Gândurile lui Lascarache la miezul nopții	75
TIMPUL	79
Timpul care nu trece	79
Hora clipei și amăgirea realului	80
Amăgire și dez-amăgire	81
Trupul timpului	83
Eul	86
Astăzi	88
POETIC ȘI TIMP	90
Poeticul ca experiență diferențiată a timpului	90
 BIBLIOGRAFIE	 93

CUVÂNT ÎNAINTE

Într-o lume a accelerării și a inteligenței artificiale, e mare lucru să nu-ți fie rușine să fii om. Iar dacă nu știi ce înseamnă să fii om, nu căuta un răspuns, ci ieși la o plimbare pe înserat.

În ritmul domol al pașilor se vor dezvălui mirări și intime revelații la care cuvintele și numerele nu pot ajunge.

În culmea demnității sale, omul este intensitatea contemplativă cu care înțelege și comunică realul.

Iar în intimitatea lui, realul se dezvăluie prin mirabile tăceri. Tăcerile spun mereu ceea ce suntem.

Cuvintele riscă să exprime ceea ce vrem și, tocmai de aceea, pot fi falsificatoare.

Ferice de cei ce nu se tem de tăceri și de cei care pot să tacă împreună, fără să se simtă singuri.

EXISTENȚIALE

Nu moare un om, ci o eternitate

Că ai murit, tu nu o poți spune. Plutești fantomatic între viață și moartea ta, niciodată cineva pe deplin. Te simți fără sfârșit — sau cel puțin te prefaci așa, pentru că altfel nu ai putea merge mai departe. Nu știi dacă ești, și nici nu-ți pasă. Trăiești cu sentimentul că viața ta nu se poate încheia — subterfugiu al conștiinței împotriva pustiului. Când mori, nu te desparți de viață, ci de acest sentiment — de acel “Eu sunt” fără de care experiența nu are contur. Căci nu trăiești în gândire, ci în prezent. Iar prezentul se simte ca o clipă dilatată în infinit. Moartea e frica că ți-ai ratat viața de aici — că ai cheltuit-o în așteptarea alteia. Nu există ratat mai fără leac decât cel care nu știe că ratează.

Când cineva moare, nu moare un om — moare o lume întreagă care nu se va repeta. Ce înseamnă să mori? Înseamnă că cineva, undeva, nu mai poate să-și imagineze lumea fără tine — și totuși e nevoit. Ne doare la scara veșniciei: nu pierdem un om, ci un acum irepetabil, un gol care răsuțește ființa din rădăcini. Cei rămași descoperă alte prezențe în viață, printre oameni și întâmplări efemere. Cei plecați nu mai au nevoie de nimic — tăcerea lor fiind, poate, cea mai desăvârșită libertate. Eul nu se teme de moarte, ci de posibilul vieții pe care nu l-a apucat. Teama vine din revelația viscerală că viața este ceea ce nu știi *unde* și *când* se încheie. Incertitudinea ei o face să pară fără margini. Intensitatea netrăită a vieții generează obsesia morții.

Câtă vreme guști cu patos vrăjile lumii vii — gusturi, plăceri, întâlniri — ești nemuritor. Când revii în individualitatea ta, în carcasă, în Eu, începi să mori. Drama nu e că vei muri, ci că știi. Animalul moare fără să știe — și tocmai de aceea nu trăiește în umbra morții. Omul știe, și această știință îi colorează fiecare bucurie cu nuanța îndoieli. Nu poți fi atât de viu încât să nu mai mori. Orice viu se întâmplă în finitudine. Ești etern atunci când nu mai ești capabil să gândești că Eul tău este Eul tău. Cât timp ești inconștient de condiția ta, nu te distingi de ceea ce se mișcă în jurul tău — ești undă în fluxul anonim al vieții. Dar viața ia inevitabil chipurile unor ființe separate, fiecare închisă în propria durată, fiecare condamnată să se știe pe sine. Existăm și ne întâlnim pentru că nu suntem Unu. A fi înseamnă a fi delimitat. Infinitul nu se cunoaște pe sine — doar finitul are acest privilegiu dureros.

Nu suntem în spațiu și timp. *Suntem* spațiu și timp – iar neantul ne bântuie prin oase.

Intim și straniu

Uităm că celălalt, oricât de intim ne-ar fi, ne rămâne, la un nivel foarte profund, un mare străin. Cel puțin la fel de străin ca propriul nostru eu față de sine însuși. La fel de străin cum ne sunt ochii reptilienii ai unui motan care ne privește țintă în timp ce toarce în brațele noastre și cu care reușim, ca prin minune, să ne înțelegem, fără să știm niciodată ce gândește el despre noi. Uităm adesea că și cei mai apropiați oameni, cei pe care îi iubim cel mai mult, cei pe care îi simțim ca „acasă”, ne rămân totuși, oricât de apropiați am fi de ei, cel puțin la fel de străini precum ne este propria identitate față de ceea ce numim sine.

Rămâne mereu un interval, o crăpătură de neumplut între mine și sinele meu, așa că eul nu sunt niciodată același. A nu este egal cu

A decît în imaginația logicii, nicidecum în tărâmul existențial. Nu sunt cel ce sunt. Sunt cel ce nu sunt încă, străinul din mine care așteaptă să fie întâlnit. Poate că acesta este farmecul acestei vieți: să rămânem verbe, să ne păstrăm devenirea și înfinimea. Să curgem unii prin alții, unii pe lângă alții, să ne atingem, să ne privim, să ne îmbrățișăm fără să ne putem poseda niciodată. Poate că tocmai spațiul care nu poate fi umplut dintre noi este ceea ce suntem. Poate că suntem meniți să nu ne aparținem niciodată, să nu ne fim nouă înșine prizonieri. Suntem inaccesibili în ființă. Ne putem întâlni doar în anumite clipe. Iar când ne privim unul celuilalt hăul dinlăuntru, nu ne putem suporta prea mult înfinimea.

Ne copleșește propriul eu. Însă verbul întâlnirii ne provoacă să trăim un fel de preludiu al morții. Poate că asta este intimitatea veritabilă: un exercițiu de murire. Să învățăm să murim, să nu ne fie frică să murim. Să nu ne ținem înfinimea în lagăre. Să-i dăm drumul vieții cu grație. Să dăm drumul eului nostru. Să nu ne izolăm în propria cunoaștere de sine. Să avem curajul înfinimii.

Poate că asta sunt întâlnirile din viața noastră — marile întâlniri, cele care ne marchează destinul. Iubirile, prietenii, relațiile care ne tulbură identitatea, o provoacă și o transformă. Ne întâlnim unii cu alții nu pentru a ne ține unii pe alții, ci pentru a învăța să ne dezbrăcăm de noi înșine. Pentru a ne elibera unii prin alții. Poate că nu să fim împreună mereu — sau nici măcar să tânjim după eternitate — este scopul. Tocmai neființa și ascunsul, eliberarea de pretenția posesiei, a cunoscutului și a definitivului contează. Nu există un punct ultim în care ne întâlnim. Trupurile noastre se vor împrieteni cândva cu pământul și se vor ridica în aburul nopții, luminând mai departe alți și alți oameni care se întâlnesc, se iubesc, se despart și care se resorb, rând pe rând, în vortexul firii de necuprins cu mintea.

Dacă există o realitate indubitabilă în această lume, ea constă în paradoxul de a exista. De ce paradox? Pentru că însăși existența noastră este o devenire străbătută de propriul ei sfârșit: inseparabilă de clipa în care vom înceta să fim. Viața și moartea nu sunt două regiuni separate, ci două intensități ale aceluiași verb: nu murim doar la final, ci viața ne este, clipă de clipă, împletită cu moartea. Ființa vieții este chiar actul de a muri – o murire în desfășurare.

Aparent, viața și moartea se exclud. În adâncime, însă, ele participă la același câmp de forțe: o prietenie disimulată, un pact tăcut între *a fi* și *a nu fi*. Moartea este secretul care face posibilă viața, germinația care îi traversează fiecare moment. Trăim în prezența ei – în zâmbet și suferință, în iubire și eșec –, iar ființa noastră este o intensitate de murire continuă. Dacă dezbrăcăm cuvintele de carnea fricii, descoperim că moartea... moare și ea: în clipa în care viața se trăiește ca transformare neîntreruptă, moartea încetează să mai fie un capăt și devine eliberare, o vibrație a devenirii. Murim în fiecare clipă, dar am uitat – ne-am sustras propriei noastre muriri.

Am separat existența de moarte pentru a nu vedea neființa care ne învăluie, însă tocmai această neființă iradiază incandescența vieții. Moartea nu este o ruptură, ci o germinație a timpului, o presiune de fond a neantului asupra fiecărei clipe. Asumată conștient, ea eliberează viața din reflexul conservării și o preschimbă în elan, dăruire, exces. Nu trăim pentru a ne păstra, ci pentru a ne risca forma. Viața își află intensitatea doar în tensiunea contrariilor: între prezență și absență, devenire și destrămare – ca o economie a fragilității ontologice.

Autentic trăiește doar cel care se riscă pe sine, se desprinde de adăpostul certitudinii, acceptându-și ființa nu ca proprietate, ci ca efect numinos. Supraviețuirea fără sens este o formă minoră a existenței: persistența unui eu care refuză să fie traversat de propriul neant. Oricât am perfecționa condițiile de viață, ele rămân fragile, mereu în pragul prăbușirii; arhitecturi provizorii pe o falie tectonică. Sensul nu locuiește în siguranță, ci în curajul de a merge pe marginea abisului, acolo unde prezența e deplină tocmai pentru că nimic nu e garantat.

Când separăm viața de moarte, divizăm artificial același proces și ne amăgim că putem păstra doar lumina, fără umbra care o face vizibilă. Moartea nu e dușmanul vieții, ci principiul care o înnobilează: dă greutate iubirii, sens creației și preț întâlnirii – introduce o gravitație în fiecare gest. Viața autentică începe când încetăm să ne ascundem de moarte și îi permitem să atingă conștiința; când renunțăm la confortul unei identități stabile și acceptăm să fim plieri provizorii ale unei simfonii entropice. Ne recunoaștem atunci ca făpturi paradoxale, învăluite în visul neființei, figuri trecătoare ale unui același gol fecund.

Sensul vieții între moarte, libertate și regret.

O cugetare inspirată de o discuție avută cu un prieten.

Suntem muritori. Nu murim în clipa când funcțiile vitale ale trupului încetează, ci murim în fiecare clipă a vieții noastre, chiar din momentul în care ne naștem. Suntem inspirați de abisul morții să dăm clipei un rost. Dorința de sens se hrănește din conștiința morții: fără ea, n-am avea motive să ne îndrăgostim, să visăm sau să contemplăm un apus învinețit de noiembrie. Moartea sfințește timpul atunci când